

ПРАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”

Інститут безпеки

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую:

Директор Інституту безпеки

Сергій ПІСЕНКО

“07” серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри

Національної безпеки

Протокол № 2 від 07 2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕДЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА ДЕРЖАВНОСТІ»

Спеціальності: **КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**

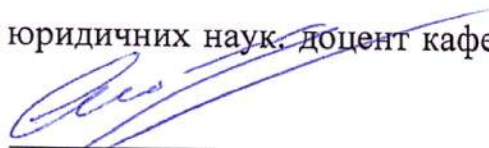
Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»**

Київ МАУП 2025

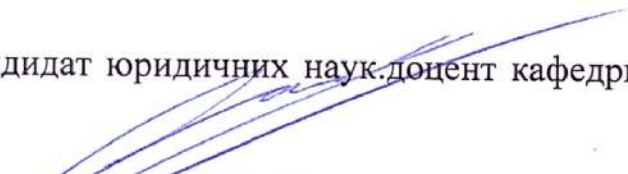
Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Шейбут Денис Вікторович, — кандидат юридичних наук, доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Викладач:

Шейбут Денис Вікторович, — кандидат юридичних наук, доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки
Протокол № 1 від «27» серпня 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Політологія та охорона державності
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	5 кредитів/150 год Лекції : 24 Семінарські заняття:36 Самостійна робота студентів: 90
Терміни вивчення дисципліни	V семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-b/vstup-do-specialnosti-nacionalna-bezpeka.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Шейбут Денис Вікторович</i>	
Науковий ступінь	кандидат юридичних наук
Вчене звання	
Посада	доцент кафедри національної безпеки
Дисципліни, які викладає НПП	Політологія та охорона державності
Напрями наукових досліджень	Національна безпека, політологія, право
Посилання на реєстри ідентифікаторів науковців	ORCID: https://orcid.org/0009-0003-0434-0985 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=WJATEXUAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	
Контактний тел.	+380507417375
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-bezpeki-prat-vnz-maup/nacionalna-bezpeka/shejbut.html

Анотація курсу. Курс «Політологія та охорона державності» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про сутність політичних процесів і механізмів охорони державності їх роль у забезпеченні національної безпеки та стабільності суспільства У межах дисципліни розглядаються базові категорії та принципи політичної науки функціонування політичних інститутів і державних органів взаємозв'язок політичної влади з правовими демократичними та безпековими процесами Особлива увага приділяється проблемам захисту конституційного ладу суверенітету територіальної цілісності та політичної стабільності держави в умовах глобалізації інформаційних і гібридних загроз

Предмет вивчення дисципліни є закономірності організації та розвитку політичної системи держави інституційно правові засади її функціонування механізми охорони державності та протидії загрозам національній безпеці а також взаємодія політичних партій громадянського суспільства й органів державної влади у процесі збереження та зміцнення державності

Метою курсу «Політологія та охорона державності» є формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних знань про політичні інститути й процеси розвиток умінь аналізувати загрози державності оцінювати політичні рішення та стратегії їх вплив на стабільність суспільства а також набуття практичних навичок участі в політичних процесах з урахуванням вимог охорони державності

Завдання навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності» полягають у тому щоб ознайомити студентів із основними теоріями і категоріями політології розкрити зміст і механізми охорони державності сформувати розуміння взаємозв'язку політичних процесів і національної безпеки розвинути вміння аналізувати політичні ризики і загрози навчити застосовувати інструменти політичного аналізу у практичній діяльності підготувати основу для подальшого вивчення спеціалізованих дисциплін з політичних наук державного управління та безпеки

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності» не пов'язане з іншими дисциплінами.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та уміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані та професійні завдання та вирішувати практичні проблеми в галузі національної безпеки, що передбачає здійснення кваліфікованого аналізу, пояснення та прогнозування безпекових явищ і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу

	неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК2. Здатність аналізувати основні напрями забезпечення національної безпеки в державі. СК3. Здатність обґрунтовувати, формулювати та аналізувати основні напрями політики забезпечення національної безпеки. СК9. Здатність давати загальну характеристику системі забезпечення безпеки окремої сфери забезпечення національної безпеки або виду діяльності.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН2. Застосовувати культурні, духовні, моральні цінності Українського народу, історико-культурну спадщину з метою формування позитивного іміджу держави в умовах інформаційної глобалізації, розвитку власної інформаційної культури та здорового способу життя. ПРН7. Аналізувати основні напрями забезпечення національної безпеки в державі, включаючи правові основи забезпечення національної безпеки, рівні та види національної безпеки, методи забезпечення національної безпеки, управління безпекою особистості, суспільства та держави через баланс їхніх життєво важливих інтересів, характеристики та критерії забезпечення національної безпеки. ПРН9. Характеризувати систему забезпечення національної безпеки, включаючи повноваження і функції суб'єктів забезпечення національної безпеки, контроль за здійсненням заходів забезпечення національної безпеки, основні завдання суб'єктів забезпечення національної безпеки, а також недержавній системі забезпечення національної безпеки.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Семінарські зан.	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки;
Модуль 1. Теоретико методологічні основи політології та державності					
Тема 1.	Поняття сутність і структура політичної науки	1	1	3	
Тема 2.	Теорії походження та розвитку державності	1	1	3	
Тема 3.	Політична влада легітимність та авторитет	1	1	3	
Тема 4.	Держава як політичний інститут і суб'єкт охорони державності	1	1	3	
Тема 5.	Політична культура та політична свідомість у зміцненні державності	1	1	3	

Модуль 2. Політична система та інституційні засади охорони державності					діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Тема 6.	Політична система суспільства її елементи та функції	1	1	3	
Тема 7.	Конституція і правові засади охорони державності	1	1	3	
Тема 8.	Політичні партії рухи та громадянське суспільство в охороні державності	1	0	3	
Тема 9.	Державні інституції та органи влади як гаранті державності	1	1	4	
Тема 10.	Роль правоохоронних органів і спецслужб у системі охорони державності	1	1	4	
Модуль 3. Загрози державності та механізми протидії					
Тема 11.	Сепаратизм екстремізм і тероризм як загрози державності	1	1	4	
Тема 12.	Інформаційні та гібридні загрози політичній стабільності	1	1	4	
Тема 13.	Корупція та тіньова політика як фактори підриву державності	1	0	4	
Тема 14.	Вплив зовнішньополітичних чинників на стабільність держави	1	1	4	
Тема 15.	Суспільні конфлікти та політичні кризи механізми їх подолання	1	1	4	
Модуль 4. Стратегії та перспективи охорони державності					
Тема 16.	Державна політика національної безпеки та захисту державності	1	1	4	
Тема 17.	Міжнародний досвід охорони державності та практики демократій	2	1	4	
Тема 18.	Стратегії розвитку політичних інститутів для зміцнення державності	2	1	6	
Тема 19.	Інноваційні технології в управлінні політичною безпекою держави	2	1	6	
Тема 20.	Перспективи зміцнення державності України в умовах глобалізації та євроінтеграції	2	1	6	
Модульна контрольна робота					
Всього:		24	36	90	

Форма контролю: екзамен

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; підготовку юридичних документів, інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями для завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

1-й семестр

	Поточний контроль знань										Модульна контрольна робота	екзамен **	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Те ма 2	Те ма 3	Те ма 4	Те ма 5	Те ма 6	Те ма 7	Те ма 8	Те ма 9	Те ма 10	20	20**	100
Робота на семінарському занятті	10		10		5	10		5	10				
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування, а саме, тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність на основі аналізу фактів юридичних справ.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);

- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;

- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«А» – 18-20 балів;

- «В» – 16-17 балів;
- «С» – 14-15 балів;
- «D» – 12-13 балів.
- «Е» – 10-11 балів;
- «FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі екзамену передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Екзамен виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до екзамену та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

****Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до екзамену та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену.**

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в екзаменово-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачами освіти за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з навчальної дисципліни. Самостійна робота з кожної теми за робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
3	3	2	1	0

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для екзамену
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Політологія та охорона державності здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Політологія та охорона державності» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела

Основна література

1. Шейбут Д. В. Політологія та охорона державності: навчальний курс. – Київ: МАУП, 2025. – 90 год. (курс: 3 кредити: 24 лекції, 16 семінарів, 50 самостійної роботи).
2. Мельник Л. М., Дужа І. А., Грек І. М. Політологія: навчальний посібник. – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 494 с.
3. Іванова Н. Ю., Манелюк Ю. М., Смолянчук В. Ф. Політологія: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення. – Київ: КНЕУ, 2013. – 165 с.
4. Кравченко В. І., Робак І. Ю., Громов А. А. Політологія: конспект лекцій для студентів. – Харків: ХНМУ, 2012. – 137 с.
5. Висоцький О. Політична безпека держави в умовах нестабільності міжнародно-політичного середовища. – Науково-теоретичний альманах «Грані», 2021, Том 24, № 2, с. 13–23.
6. Семенюк О. Г. Державна політика та стратегія у сфері охорони державної таємниці. – Журнал «Інформаційна безпека людини, суспільства, держави», 2017, № 2, с. XX.
7. Федорченко О. С. Особливості правового регулювання охорони державної таємниці. – Журнал «Право і безпека», 2024, № 15, с. 25–37.
8. Тертичка В. Аналіз державної політики та політологія: навчальна дисципліна і наука. – Київ: НАДУ при Президентіві України, 2004. – XX с.
9. Нікіфоренко В. С. Особливості державної політики у сфері забезпечення національної безпеки. – Журнал «Юридичний вісник», 2019, № 11, с. 45–54.
10. Пушак Я. Я., Франчук В. І. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. – Львів: Сполом, 2020. – 418 с.
11. Іщенко М. П. Політологія: навчальний посібник для студентів ЗВО. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2004. – 388 с.
12. Ященко О. Політологія України: інституційна і регіональна специфіка. – Київ: НБУ, 2010. – 256 с.
13. Щедрова Г. П., Барановський Ф. В. та ін. Політологія: навчальний посібник. – [місце видання неказ.], 2008. – XX с.
14. Перегуда Є. В. Політологія: навч. посібник. – [місце видання неказ.], 20XX. – XX с.
15. Іваницька О., Возненко О. Управління державністю в контексті політології. – Журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток», 2022, № 4, с. 55–68.
16. Кубальський В. Н. Кримінально-правова охорона державного суверенітету. – Науковий вісник УжНУ, 2023, № 3, с. 133–142.
17. Функції держави у політичних системах: Політологія: навчальний посібник / Ю. М. Функції. – Київ, 2006. – 192 с.

18. Політична безпека: енциклопедія української державності. – Київ: ВУЕ, 2018. – 312 с.
19. Аналіз державної політики: підручник / Романов В., Рудік О., Брус Т. – Київ: Основи, 2001. – 238 с.
20. Політична аналітика та прогнозування: навч. посібник / Ребкало В. А. та ін. – Київ: УАДУ, 2002. – 60 с.